

Výstavka k počiatkom Právnickej fakulty UK v Bratislave

V súvislosti s rekonštrukciou posluchárne Právnickej fakulty UK a jej prebudovaním na súdnu sieň nesúcu meno prof. JUDr. Karola Planka, CSc. sa na nás, univerzitných archivárov, „na poslednú chvíľu“ obrátili predstavitelia fakulty s požiadavkou umiestniť v dvoch v stene vstavaných vitrínach ukážky archívnych dokumentov a muzeálnych predmetov, ktorých pôvodcom je právnická fakulta.

Vyberali sme veľmi starostlivo, veď predstaviť celé spektrum problematiky počiatkov fakulty na malom priestore nie je jednoduché. Samotný vznik fakulty v čase predstavujú dva zväzky Zbierky zákonov a nariadení z rokov 1919 a 1921 s vyznačeným zákonom č. 375/1919 o vzniku Československej štátnej univerzity v Bratislave (neskôr premenovanej na Univerzitu Komenského) i nariadením vlády ČSR č. 276/1921 o zriadení Právnickej fakulty UK v Bratislave. Pohľad na priestory na Kapitulskej ulici, v ktorých začala svoje pôsobenie druhá najstaršia fakulta našej univerzity, ponúka kniha vydaná pri príležitosti 90. výročia jej vzniku. Všetky tri zväzky poskytla knižnica PraF UK. Z dokumentov Archívu UK ilustruje vznik fakulty zápisnica z ustanovujúcej schôdze jej profesorského zboru zo dňa 4. júna 1921 v Prahe, ktorá sa konala na Ministerstve školstva a národnej osvety. V ten deň boli zvolení zástupcovia fakulty: dekan, prodekan a člen senátu.

Základným poslaním fakulty sa stala príprava kvalitných znalcov práva pre prax, bolo potrebné zostaviť študijné programy, vypracovať systém kolokvií i vykonávania štátnych skúšok, zaviesť kancelársku prax týkajúcu sa odovzdávania diplomov. Túto časť činnosti fakulty reprezentujú ročenky fakulty z rokov 1921/1922 a 1934/1935 z fondu knižnice PraF UK, ďalej indexy zapísaných študentov z rokov 1935 a 1938, tzv. promočný poriadok UK z obdobia I. ČSR (podmienky, za ktorých sa absolventovi vydal diplom), či latinský text slávnostnej promócie JUDr. Miroslava Jiráska, ktorá sa uskutočnila už v novej budove univerzity na Šafárikovom námestí v amfiteátri P. J. Šafárika dňa 12. apríla 1937 za účasti zástupcu prezidenta republiky. Z dnešného pohľadu môžu byť veľmi zaujímavé aj prvé tri strany dizertačnej práce Viktora Krenického z roku 1922, za obhajobu ktorej získal 18. decembra 1922 diplom doktora politických vied. Hodnotenia práce profesorov sa písali rukou na prvých dvoch stranách a pozornému oku neujde modrým perom vyznačená požiadavka prof. Hornu na vyššiu jazykovú úroveň predkladaných prác.

Ďalšiu časť sme venovali prof. JUDr. Augustínovi Ráthovi, prvému dekanovi fakulty a neskôr i prvému rektorovi – Slovákov. Z jeho osobného fondu sme vybrali fotografiu maturitného tabla, nedatovaný rukopis jeho prednášok napísaný na voľných listoch kalendára na rok 1920, zdravicu Učenej spoločnosti Šafárikovej k 60. narodeninám a nedatovanú skupinovú fotografiu žiakov triedy, do ktorej chodil aj jeho syn Eliáš Martin. Zaujímavosťou je, že Eliáš (alebo Ilja, ako ho volali doma), pokračoval v otcových šľapajach a ukončil štúdium práva. Jeho diplom vydaný v januári 1927 je najstarším v origináli zachovaným dokladom o vzdelaní vydaný našou právnickou fakultou, ktorý uchováva Archív UK a v roku 2013 bol na Minister-

stve vnútra SR, odbore archívov a registratúr zapísaný do evidencie Klenotov slovenských archívov pod č. KSA/2013-107.

Posledná časť predstavuje fakultu „obrazom a farbou“ – vybrali sme niekoľko návrhov akademického sochára Andreja Petra na reťaz dekana PraF UK z roku 1958 i návrh realizovanej reťaze z roku 1959, ďalej časť návrhu žezla pedela PraF UK z roku 1924 vyhotoveného prof. Josefom Vydom v mierke 1:1. Žezlo v roku 1924 vyrobila zo striebra pražská firma Františka Javůrka a Josefa Vrabca, je sčasti pozlátené, zdobené syntetickými kameňmi a kvetinovými plastickými vzormi. Používa sa do súčasnosti, zmenil sa však len fakultný symbol v jeho hlavici. V osobitnej vitríne sme vystavili talár a čiapku dekana PraF UK z roku 1958 (ušil ich Vzorodev, ľudové družstvo v Bratislave) spolu s návrhmi prof. Josefa Vydu z roku 1920 na taláre dekana a pedela tejto fakulty.

Z ďalších muzeálnych predmetov je vystavená Pamätná medaila PraF UK vydaná k 90. výročiu fakulty a vyrazená v Mincovní Kremnica, a. s. v roku 2010.

Veríme, že aj takto minimalisticky prezentované dejiny fakulty môžu vzbudiť záujem o jej nedávnu i vzdialenejšiu minulosť a istým spôsobom naplniť poslucháčov fakulty hrdosťou – študujem právo na fakulte s viac ako 90-ročnou tradíciou!

Mária Grófová, Archív UK